

## RAADSVOORSTEL

|                       |                         |
|-----------------------|-------------------------|
| Raadsvergadering      | 17 april 2025           |
| Voorstelnummer        |                         |
| Datum raadsvoorstel   | 5 maart 2025            |
| Portefeuillehouder(s) | Ernest Briët            |
| Commissie             | Algemene raadscommissie |
| Datum commissie       | 10 april 2025           |
| Soort agendering      | besluitvorming          |
| Agendapunt            |                         |
| Team                  | RO - Beleid en Vastgoed |
| Opsteller             | Anna Ankoné             |
| Datum B&W besluit     | 11 maart 2025           |
| Bijlagen:             | 2                       |

**Onderwerp** : Warmteprogramma Bergen 2025

### Voorgesteld besluit

De raad besluit:

- De Uitgangspuntennotitie Warmteprogramma 2025 Bergen vast te stellen

### Geheimhouding

**Geheimhouding** ☐ Nee

## RAADSVOORSTEL

### INLEIDING

In 2050 worden alle woningen en utiliteitsgebouwen in Nederland verwarmd zonder aardgas. Dat komt voort uit het Nationaal Klimaatakkoord uit 2019. In het Klimaatakkoord hebben overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties afgesproken hoe Nederland de uitstoot van broeikasgassen gaat terugdringen. Onderdeel hiervan is de warmtetransitie: de opgave om 7 miljoen woningen en 1 miljoen utiliteitsgebouwen te verwarmen met hernieuwbare energie in 2050, en dus niet meer met aardgas. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering hiervan is vanuit het Rijk bij gemeenten belegd.

### INVLOED KADERS OP KEUZERUIMTE

Dit voorstel heeft betrekking op de volgende wet- en regelgeving:

Akkoord van Parijs

Nationale Klimaatwet

Klimaatakkoord 2019

Urgenda-vonnis

Wet Gemeentelijke Instrumenten Warmtetransitie (WGIW)

In het Ambitiedocument Klimaat BUCH 2021-2025, dat ook door uw raad is vastgesteld, staat de kortere termijn doelstelling van 20% aardgasvrije gebouwen in 2030 in lijn met de afspraken in het Klimaatakkoord.

### TOELICHTING OP HET VOORSTEL

Een Warmteprogramma is een verplicht programma onder de Omgevingswet, met daarin de plannen voor het verduurzamen en aardgasvrij maken van de gemeente. Dit programma kijkt 10 jaar vooruit. Het beschrijft in welke gebieden we de komende jaren aan de slag gaan en wat ruwweg de verwachte aanpak is. Na de zomer van 2025 starten we in deze gebieden met inwoners, ondernemers en andere betrokkenen uit de buurt met het uitwerken van de plannen in meer detail.

Dit Warmteprogramma:

- biedt duidelijkheid en handelingsperspectief voor professionele partners, en voor inwoners, ondernemers en andere gebouweigenaren;
- legt de basis voor de gebiedsgerichte aanpak en vormt de basis voor de uitvoeringsplannen per buurt;
- zorgt ervoor dat we de voortgang van de plannen voor de komende tien jaar goed kunnen monitoren.

In 2020 maakten we een voorloper van dit Warmteprogramma: 'Visie Aardgasvrije Wijken Bergen 2020'. Deze visie beschrijft in grote lijnen de route naar aardgasvrij in 2050.

Dit Warmteprogramma is concreter en beschrijft wat we de komende 10 jaar gaan doen:

- we beschrijven in welke gebieden we starten met het maken van uitvoeringsplannen;
- voor sommige gebieden geven we ook een beoogde einddatum voor de levering van aardgas;

- voor de overige gebieden maken we een gemeentebreed actie- en ondersteuningsplan zodat inwoners en bedrijven zich hier wel al kunnen voorbereiden op de stap naar aardgasvrij in hun buurt.

Belangrijk om te benadrukken is dat het in deze fase – en dus in dit raadsvoorstel – gaat om een *concept* Warmteprogramma.

### **Aanwijsbevoegdheid**

Vanaf 1 juli 2025 is het door de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw) mogelijk voor een gemeente om in een bepaald gebied in het omgevingsplan aan te wijzen dat na minimaal 8 jaar (langer is ook mogelijk) de levering van aardgas stopt. Het voornemen om dit instrument in te zetten moet worden opgenomen in het Warmteprogramma. Vervolgens moet dit voornemen in een uitvoeringsplan voor dat gebied goed worden onderbouwd voordat het omgevingsplan kan worden aangepast. Er is voor gekozen om het voornemen om deze aanwijsbevoegdheid in te zetten op te nemen in het Warmteprogramma als instrument om de doelstellingen te behalen. Vanuit de netbeheerders is het van belang om stapsgewijs naar een aardgasvrij Bergen te gaan, zodat zij hun planning voor verzwaring van het elektriciteitsnet hierop kunnen aanpassen. Duidelijkheid over wanneer een gebied beoogd aardgasvrij zal zijn, zorgt voor een hogere prioritering op het Liander van waar zij met netverzwaring aan de slag gaan. Ook geeft het de gemeente een handvat om te voorkomen dat over enkele jaren een onevenredig duur gasnet moet worden onderhouden voor een beperkt aantal gasgebruikers.

### **Inhoud Warmteprogramma**

De afgelopen jaren zijn er al grote stappen gezet. Zo kwam er ondersteuning – zowel financieel als praktisch – voor het isoleren van woningen met een lagere WOZ-waarde. Voor woningeigenaren met een verhoogd risico op energiearmoede bood de gemeente aanvullende subsidie. Voor de komende jaren ligt de ambitie nog hoger.

De komende 5 jaar moeten jaarlijks ruim 900 gebouwen de overstap naar aardgasvrij maken. Tussen 2030 en 2050 is dit aantal een kleine 1000 gebouwen per jaar. Dit betekent een alternatief realiseren voor de cv-ketel, het hoogwaardig isoleren van woningen, het aanpassen van verwarmingsinstallaties, vervangen van gasfornuizen, het plaatsen van zonnepanelen en het aanpassen van de ondergrondse infrastructuur van het elektriciteitsnet. Met name dat laatste verdient de komende jaren extra aandacht en nauwe afstemming met netbeheerder Liander, omdat de gemeente Bergen – net als heel Nederland – steeds meer aanloopt tegen de grenzen van het elektriciteitsnet.

Onderzoeksbureau CE Delft heeft voor de gemeente onderzoek gedaan naar het beste warmte alternatief voor aardgas per buurt. Eén van de belangrijkste conclusies is, dat er in Bergen geen grootschalig collectief warmtenet komt, omdat de kernen te klein zijn voor een haalbare businesscase. Het verwarmen gaat dan met individuele technieken zoals een warmtepomp, of met kleinschalige collectieve installaties wanneer buurtbewoners daar gezamenlijk de voorkeur aan geven. Te denken valt aan mini-warmtenetten of een buurtwarmtepomp.

In dit Warmteprogramma staan de buurten aangegeven waar de gemeente de komende jaren gaat starten met het opstellen van uitvoeringsplannen op gebiedsniveau. Deze planning is gebaseerd op data over de sociale, technische en economische situatie in die buurten, en in samenspraak met stakeholders als Liander, Kennemer Wonen en bestaande inwonersinitiatieven gericht op aardgasvrij wonen.

| Gebiedsnaam                                                                             | Aantal gebouwen (WEQ) | Beoogde aanpak | Aanw. Bev. | Start opstellen UP | Beoogde start uitvoer | Aanpak tot start UP                                                                                        |
|-----------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------|----------------|------------|--------------------|-----------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Beekhove + Oldehove                                                                     | 515                   | All electric   | Ja         | 2025               | 2026                  | nvt                                                                                                        |
| Rinnegom + Egmond-Binnen                                                                | 1679                  | All electric   | Ja         | 2026               | 2027                  | Isolatie                                                                                                   |
| Tuin- en Oostdorp + Kruidenbuurt                                                        | 919                   | All electric   | Ja         | 2026               | 2027                  | Ondersteunen buurtinitiatief + activeren initiatief Kruidenbuurt + isolatie                                |
| Negen-Nessen + Oudtburgh + Landweg                                                      | 1175                  | All electric   | Ja         | 2027               | 2028                  | Ondersteunen buurtinitiatief Negen-Nessen + isolatie                                                       |
| Van Reenen + Boschrand + Westdorp + Geest + Elkshove                                    | 2309                  | All electric   | Ja         | 2027               | 2028                  | Isolatie, vrijstaande woningen aanpak                                                                      |
| Aagtdorp + Schoorldam + Schoorl met Bregtdorp + Catrijp + Camperduin + Groet met Hargen | 5027                  | All electric   | Ja         | 2028               | 2030                  | Isolatie + ondersteunen initiatieven van onderop + actief opstarten inwonersinitiatief in Groet met Hargen |

Bij het opstellen van deze uitvoeringsplannen per gebied wordt – samen met inwoners en andere betrokkenen – in kaart gebracht wat nodig is om in dat gebied de stap te zetten naar een duurzame energievoorziening. Hierop zijn de jaartallen gebaseerd, waarin de einddatum van gaslevering voor dat gebied wordt voorzien. Op die manier voorkomt de gemeente dat er in de toekomst een aardgasnet in stand moet worden gehouden voor slechts een klein aantal aansluitingen.

Naast de gebiedsgerichte aanpak komt er ook een gemeentebrede aanpak voor isolatie en de overstap op (hybride) warmtepompen voor iedereen die daarmee aan de slag wil.

### Besluitvorming Warmteprogramma

Omdat het Warmteprogramma een programma onder de nieuwe Omgevingswet is, is ons college bevoegd om het vast te stellen. Bij de Visie Aardgasvrije Wijken van 5 jaar geleden was dit nog uw raad. Ons college legt nu dit Concept Warmteprogramma Bergen ter consultatie aan u voor, zodat u als gemeenteraad in de algemene raadscommissie opmerkingen mee kunt geven en er zo nodig aanpassingen gedaan kunnen worden. Het Concept Warmteprogramma wordt daarmee niet ter besluitvorming aan uw raad voorgelegd.

Wel wordt u als gemeenteraad gevraagd om de uitgangspunten voor het Warmteprogramma vast stellen, om daarmee invulling te geven aan uw kaderstellende rol binnen de

Omgevingsvisie. In de huidige Omgevingsvisie staan namelijk nog weinig kaders voor de warmtetransitie opgenomen.

Vandaar dat u als raad wordt geadviseerd om de Uitgangspuntennotitie Warmteprogramma Bergen vast te stellen.

### **DOOR HET COLLEGE OVERWOGEN ALTERNATIEVEN**

Ons college had ervoor kunnen kiezen om juist met de buurten te beginnen waar de stap naar aardgasvrij het lastigst is, omdat daar het meeste moet gebeuren. Er is daar niet voor gekozen omdat we ook doelstellingen op kortere termijn moeten halen en, het ook handig is om te beginnen op die plekken waar het makkelijker is, zodat we er ervaring kunnen opdoen en eerste successen realiseren.

Daarnaast hadden wij ervoor kunnen kiezen het voornemen voor de aanwijsbevoegdheid niet op te nemen. Hier is niet voor gekozen omdat het nu niet opnemen van dit voornemen in het Warmteprogramma ervoor zorgt dat dit gereedschap de komende jaren niet benut kan worden en het behalen van de doelstellingen in gedrang komt. Zoals hiervoor uiteengezet, is het om meerdere redenen wel wenselijk deze optie te behouden.

### **REGIONALE SAMENWERKING EN COULEUR LOCALE**

Naast het Warmteprogramma voor Bergen worden er door de BUCH werkorganisatie op ditzelfde moment ook Warmteprogramma's gemaakt voor Castricum, Heiloo en Uitgeest.

De aanpak zal in de vier gemeenten hetzelfde zijn, omdat dezelfde warmteoplossingen het alternatief voor aardgas zijn. De Warmteprogramma's komen dus voor een groot deel overeen, behalve uiteraard de delen over de terugblik en de planning en beschrijving van gebieden waar we de komende 5 jaar gaan starten. Daarnaast houdt het Warmteprogramma van Heiloo als enige 2040 aan als deadline voor een aardgasvrije gebouwde omgeving.

### **RISICO'S**

Het wordt lastig uitvoering te geven aan de doelstellingen vanuit het Klimaatakkoord als de beschikbare gelden van het rijk voor de uitvoering niet worden gecontinueerd en niet worden opgehoogd zoals nodig is (zie onder financiën).

Daarnaast is de arbeidsmarkt krap en is het een risico dat er niet voldoende geschikte mensen zijn vanuit de gemeente voor de uitvoeringsplannen, maar ook vanuit de installatiebranche.

Binnen het kader van grotendeels elektrische oplossingen om wijken van het gas te brengen, is ook de krapte op het elektriciteitsnet – beter bekend als netcongestie – een groot risico.

Daarom wordt bij het opstellen van de plannen per gebied uitvoerig contact gehouden met de netbeheerder, om problemen in de wijk te voorkomen.

### **FINANCIËN**

Voor het realiseren van deze uitvoeringsplannen per gebied is capaciteit en daarmee geld nodig. Hiervoor stelt de rijksoverheid subsidie beschikbaar via de CDOKE-regeling voor de uitvoering van het Klimaatakkoord. Volgens die regeling kunnen uren gedeclareerd worden. De Raad voor het Openbaar Bestuur heeft onderzoek laten doen naar de benodigde capaciteit bij gemeenten voor de uitvoering van het Klimaatakkoord. Een inschatting op basis van dat onderzoek door Andersson, Elffers, Felix en Improven (2024), is dat de gemeente circa €250.000 aan capaciteitskosten per gebied per jaar nodig heeft om de doelstellingen te behalen. Het gaat dan om kosten voor projectleiding, participatie, communicatie, onderzoek, ondersteuning inwonersinitiatieven, etc. In de komende 5 jaar starten we in 6 gebieden. Dit

komt dus neer op 1,5 miljoen euro per jaar voor de uitvoeringsplanfase. Genoemd onderzoek gaat ervan uit dat die inzet in een gebied circa 8 jaren lang nodig is om het doel te behalen.

Voor het maken van de uitvoeringsplannen de komende 5 jaar maken we voor een deel gebruik van de bestaande capaciteit. Daarnaast zal er extra capaciteit nodig zijn voor de opschaling in fte, inhuur en eventueel benodigd onderzoek. Deze kosten kunnen worden gefinancierd binnen de bestaande meerjarenplanning voor besteding van CDOKE middelen. Voor het opstellen van het uitvoeringsplannen is subsidie bij de Provincie beschikbaar. Voor de uitvoeringsfase na vaststellen van het Uitvoeringsplan is het mogelijk extra planfinanciering aan te vragen bij het Rijk.

## **DUURZAAMHEID**

Dit Concept Warmteprogramma is onderdeel van de uitvoering van de Klimaatdoelstelling

## **PARTICIPATIE**

Deze conceptversie van het Warmteprogramma en de Uitgangspuntennotitie Warmteprogramma Bergen is tot stand gekomen met input van:

- Liander
- Kennemer Wonen
- Inwonerspanel Klimaat BUCH
- Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK)
- HVC
- Provincie Noord-Holland
- Bewonersvereniging Tuin- en Oostdorp
- Bewonersvereniging Negen Nessen
- Bergen Energie
- Andere beleidsdomeinen BUCH werkorganisatie

Er zijn individuele gesprekken gevoerd, in het najaar en in januari zijn er stakeholdersessies gehouden en begin februari hebben de stakeholders de gelegenheid gehad om te reageren op de 80% conceptversie van het Warmteprogramma.

## **UITVOERING, PLANNING EN ORGANISATIE**

Na de consultatie van de algemene raadscommissie over het Concept Warmteprogramma en het vaststellen van de Uitgangspuntennotitie Warmteprogramma Bergen 2025 door uw raad wordt het Warmteprogramma zo nodig, naar aanleiding van opmerkingen in de raadscommissie, aangepast.

Deze nieuwe versie heet dan het Ontwerp- Warmteprogramma Bergen, die ter besluitvorming aan ons college wordt voorgelegd. Deze Ontwerpversie wordt dan 6 weken ter inzage gelegd voor eenieder die een zienswijze wil indienen. In deze periode wordt er ook een gemeentelijke informatiebijeenkomst georganiseerd over het Warmteprogramma.

Na de 6 weken wordt er een nota van zienswijzen gemaakt. Het Warmteprogramma wordt zo nodig aangepast en daarna wordt de definitieve versie voor het zomerreces ter vaststelling aan ons college voorgelegd. Daarna volgt nog publicatie in het DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet).

## **BIJLAGEN**

- Concept Warmteprogramma Bergen 2025 met bijbehorende bijlagen:
  - Bijlage B participatieverslag Bergen
  - Bijlage C afwegingskader warmteprogramma Bergen
  - Bijlage D warmtestrategie voor individuele en klein collectieve warmte oplossingen Bergen
  - Bijlage E bewonersraadpleging Bergen
- Uitgangspuntennotitie Warmteprogramma Bergen 2025

## **ACHTERLIGGENDE DOCUMENTEN**

Hoogachtend,  
burgemeester en wethouders van de gemeente Bergen

A.J. (Aletta) Barink  
interim secretaris

M.J.P. (Marjan) van Kampen- Nouwen  
waarnemend burgemeester